

بسم الله الرحمن الرحيم

مراتب (درجات) روزه (جلسه دوم)

همان طوری که هر عملی درجاتی دارد برای روزه نیز درجاتی است از جمله:

روزه عوام: روزه‌ای که با خودداری از خوردن و آشامیدن و ترک مبطلات روزه محقق می‌گردد، این مرتبه از روزه آسان‌ترین و پایین‌ترین مرتبه روزه است. پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) در این زمینه می‌فرماید: «إِنَّ أَيْسَرَ مَا افْتَرَضَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى الصَّائِمِ فِي صِيَامِهِ، تَرَكَ الطَّعَامَ وَالشَّرَابَ» (المقنعه، ص ۳۱۰) آسان‌ترین چیزی که خدای متعال بر روزه‌دار در روزه گرفتنش واجب ساخته است، ترک خوردن و آشامیدن است.

روزه خواص: روزه‌ای که روزه‌دار علاوه بر ترک مفطرات روزه، از همه حرام‌های الهی پرهیز کند، یعنی اعضا و جوارح روزه‌دار هم روزه باشد. به طور مثال: چشمان روزه‌دار از نگاه به چیزهای ناپسند و نکوهیده که نگاه به آن‌ها قلب را مشغول به خود کرده و از یاد خدا غافل می‌سازد، خودداری می‌کند. زبان روزه‌دار، از تهمت، ناسزاگویی، دروغ، غیبت، سخن‌چینی، قسم دروغ، که از گناهان زبانی هستند، اجتناب می‌کند. گوش‌های روزه‌دار از شنیدن سخنان و صداها و آهنگ‌های حرام پرهیز می‌کند و نیز سایر اعضای بدن روزه‌دار دست و پا و شکم، از فعل حرام و خوردن لقمه شبهه‌ناک خودداری می‌کنند و در حقیقت، اجتناب از مفطرات شرط صحت روزه و پرهیز از محرمات شرط قبولی آن است؛ زیرا محرمات به منزله سمومی هستند که دین انسان را نابود می‌کنند و روزه پادزهر آن است و روشن است که دارو با وجود سم، سودی ندارد و هدف سخن پیامبر که فرموده‌اند: چه بسیار روزه‌دارانی که از روزه خود جز گرسنگی و تشنگی بهره‌ای ندارند، ممکن است اشاره به این افراد باشد.

روزه خاص‌الخاص: روزه‌هایی که در آن قلب از خیالات و افکار دنیوی، در یک کلام از اشتغال به غیر خدا خالی باشد به این روزه خاص‌الخاص می‌گویند که این درجه برترین درجات روزه است.

حضرت امیرمومنان (علیه السلام) در مورد سه مرحله فوق الذکری می‌فرماید: «صَوْمُ الْقَلْبِ خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ اللِّسَانِ وَ صِيَامِ اللِّسَانِ خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ الْبَطْنِ» روزه دل بهتر از روزه زبان است و روزه زبان بهتر از روزه شکم است. (غررالحکم و دررالکلم، ح ۵۸۹۰)

انواع روزه

روزه از یک نظر بر چهار نوع است :

- روزه‌ی واجب، مثل روزه‌ی ماه مبارک رمضان.
 - روزه‌ی مستحب، مثل روزه‌ی ماه رجب و شعبان.
 - روزه‌ی مکروه، مثل روزه‌ی روز عاشورا.
 - روزه‌ی حرام، مثل روزه‌ی عید فطر (اول ماه شوال) و قربان (دهم ماه ذی‌الحجه)
- روزه‌های واجب:** روزه‌ی ماه مبارک رمضان.. روزه‌ی قضا.. روزه‌ی کفاره.. روزه‌ی قضای پدر و مادر.. روزه‌ی مستحبی که به واسطه‌ی نذر و عهد و قسم واجب شده است.. روزه‌ی روز سوم از ایام اعتکاف..